

Conservació de flora amenaçada del Pirineu oriental (Projecte FloraLab 2020-2022)

El projecte FloraLab ha estat elaborat pel conjunt de socis de la Xarxa FloraCat, que ja havien treballat de manera coordinada des de fa 10 anys en seguiments de plantes d'interès. La Xarxa, liderada per la Federació de Reserves Naturals Catalanes, compta amb 14 socis entre administracions i entitats d'Andorra, la Catalunya Nord i el Principat, i els objectius i les accions del projecte FloraLab han estat diverses.

Quant a consolidar els seguiments s'han millorat protocols i eines tecnològiques pel registre i tractament de les dades de les espècies objecte de seguiment: *Delphinium montanum*, *Botrychium matricariifolium*, *Xatardia scabra*, *Maianthemum bifolium*, *Astragalus penduliflorus*, *Pedicularis comosa* subsp. *asparagoides*, *Chrysosplenium alternifolium*, *Gentiana pneumonanthe*, *Orchis spitzelii* i *Salix lapponum*.

Per ampliar la llista d'espècies d'interès prioritari s'han realitzat prospeccions, censos i seguiments de 340 localitats i 140 espècies amb el resultat d'una primera llista en la qual hi haurien 33 briòfits, 13 líquens, 14 fongs, i 43 de flora vascular. Com a acció destacable hi ha el seguiment d'una metapoblació d'*Arenaria marschlinii* per poder elaborar una diagnosi poblacional més correcta.

Les dues últimes poblacions de *Gentiana pneumonanthe* del Principat han estat objecte de mesures de conservació amb acords amb els propietaris i ramaders per no pasturar els prats durant el cicle vital de la planta, a canvi de la recuperació de pastures

perdudes adjacents, amb el suport de la Diputació de Girona i del Servei de Fauna i Flora de la Generalitat de Catalunya. A més, es va realitzar una jornada de treball a Guils entre ramaders, administració i tècnics en conservació sobre la compatibilització de la ramaderia amb la flora amenaçada d'espais oberts.

En aquesta fase també s'ha creat la xarxa de Laboratoris Botànics a Cel Obert al voltant de localitats de plantes del projecte, on la ICHN participa en quatre, tres de transfronterers (Puigmal, Setcases-Pi-Mentet, i Guils-La Carol) i Montgrony, reforçant especialment la xarxa d'estacions de llarg seguiment de la biodiversitat d'hàbitats en parcel·les que l'entitat disposa en aquests quatre enclavaments. S'ha ampliat tant en més parcel·les de més hàbitats, com en els indicadors, fins ara eren de flora vascular, estructura d'hàbitat, comunitat d'ortòpters i d'odonats, i s'han afegit de comunitats briofítica i líquènica.

La majoria de les accions han comptat amb activitats de divulgació i comunicació, amb un Festi'flora ple d'activitats per al públic en general, i activitats de formació per a professionals i universitaris.

Gentiana pneumonanthe

Cal dir que la part del FloraLab a càrrec de la ICHN s'ha executat de manera coordinada amb grans centres de recerca, empreses i especialistes, administracions i voluntaris. En total han participat 64 voluntaris en les diferents accions de la ICHN amb una dedicació de 4.000 hores.

Tota l'acció dels socis en el FloraLab POC-TEFA ha suposat un esforç excepcional en recerca, conservació i comunicació, difícilment repetible, i amb una abast territorial puntual considerant tot l'àmbit del Pirineu oriental, la població que hi viu i els visitants que accedeixen. Per això dins del projecte es va contemplar la creació d'un procés que pogués clonar-se per tot el territori d'una manera factible, promovent la coordinació i implicació de totes les administracions, les entitats i la població en un procés participatiu d'estudi, divulgació i conservació. L'acreditació de Poble Botànic del Pirineu persegueix aquesta implicació, i en aquesta fase s'ha treballat en el protocol d'acreditació i funcionament amb uns 5 pobles pilot del Pirineu. La ICHN s'ha centrat en Setcases, on amb l'Ajuntament, les entitats i el suport del Institut Botànic de Barcelona i la Diputació de Girona, s'ha iniciat el procés amb activitats divulgatives per al públic en general, educatives entre nens i àvies al voltant de les herbes remeieres, i en l'elaboració d'un llibre de flora de Setcases amb més de 1000 espècies en el qual han participat 50 persones.

És la primera vegada que la ICHN participa en un programa amb suport de la Unió Europea i el projecte, a part de comptar amb el 65 % de les despeses cobertes per POCTEFA, ha tingut el suport d'altres ajuts especialment de la Diputació de Girona, de manera que l'entitat haurà recuperat tot el pressupost invertit.

Per tant, considerem que ha estat una experiència molt satisfactòria que ha permès potenciar línies de treball que ja realitza la

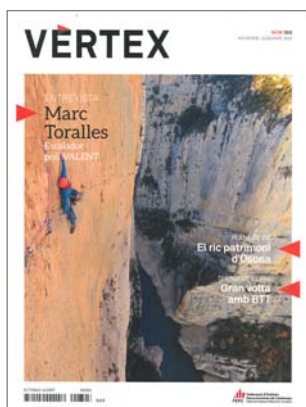
ICHN en coordinació amb grans centres de recerca, professionals, especialistes, entitats i administracions.

Seria interessant establir vincles entre agents a tots costats de les fronteres en les línies que treballa la ICHN per crear relacions i projectes en comú i que puguin beneficiar-se dels ajuts europeus i de les dinàmiques que s'estableixen. Aquesta possibilitat no ha de suposar un increment important de feina per a la ICHN i especialment en línies que no treballa i ja es dediquen altres agents, però pot tenir un paper important en la potenciació de la recerca, la conservació i la divulgació, amb una majoria de participació d'altres agents. En el cas del FloraLab, que ha estat un projecte petit, els 21.000 euros invertits per la ICHN han generat la contractació externa a centres de recerca, professionals i especialistes per un valor de 31.000 euros.

La possibilitat d'incorporar despeses de personal en aquests projectes obre la porta a que els projectes puguin comptar amb personal amb dedicació professional, alliberant de certes tasques als voluntaris, i disposant d'una major capacitat per al desenvolupament de les accions i per a la coordinació del voluntariat. Diferents entitats homòlogues a la ICHN a França disposen de nombroses persones alliberades que coordinen projectes amb altres agents, a part d'un número important de voluntaris.

En aquest sentit la representació de la ICHN en el Comitè Científic de les Reserves Naturals Catalanes ja ha establert alguns contactes entre socis transfronterers per intercanvi d'experiències, consultes, establiment de metodologies similars, etc., que poden portar a equips transfronterers en un termini proper a situacions idònies per presentar projectes als POCTEFA Interreg.

Disposeu de més informació sobre el Projecte i les seves accions a la pàgina [web de la delegació de la Garrotxa](#) de la ICHN. ■

Vèrtex, núm. 303. Novembre-desembre de 2022. 96 pàgines.

Delegació del Bages

Sortides naturalistes guiades

Les serres de Miralles i de Collbàs (l'Anoia). El dissabte 17 de desembre hi hagué la darrera de les sortides naturalistes de l'any 2022 organitzades per la delegació del Bages, en aquesta ocasió per anar a la comarca veïna d'Anoia. En realitat no va ser una sortida, sinó dues enllaçades a migdia pel servei de l'autobús: al matí a la serra de Miralles des de ca l'Escolà seguint l'itinerari proposat a «[Les sortides naturalistes de la](#)

[Institució – Grony de Miralles](#)» i a la tarda a la serra de Collbàs des de Santa Margarida de Montbui.

Ambdues serres, de Miralles i de Collbàs, s'orienten de sud-oest a nord-est. S'inscriuen a la serralada prelitoral en el sentit geogràfic del terme, però no en el geològic perquè els seus materials pertanyen a l'Eocè marí dels marges de la depressió central

(Continua)

Observació de la recuperació de la vegetació a la serra de Miralles

catalana. Aquests materials s'inclinen vers el nord i el nord-oest, en especial a la serra de Miralles, de manera que queden ben exposats. El motiu primer de la sortida va ser el reconeixement d'aquests terrenys de l'Eocè marí, dipositats fa uns 40 milions d'anys durant l'estatge Bartonianà, als llocs on van ser tipificats i d'on prenen el nom –la formació geològica Santa Maria (de Miralles) dividida en els seus membres Collbàs, Igualada i Tossa (de Montbui)– i que afloren també al sud-oest del Bages, i dels nombrosos fòssils que contenen.

L'itinerari cap a la serra de Miralles troba ben aviat el conjunt del castell de Miralles, del segle X i ja molt enrunat, que havia estat a la línia defensiva en temps de repoblació de les terres de ponent de Catalunya, l'ermita romànica i la torre est, de secció quadrangular però que ha perdut una de les parets, damunt de la qual es pot accedir ara de nou mercès a una escala metàl·lica moderna per tornar a vigilar la contrada.

Després d'uns trams d'alzinar ben conservat, pinedes de pi blanc i d'alguns camps de cereals, sobtadament el paisatge s'obre, es buida i es decolora quan apareix la gran extensió cremada durant l'incendi iniciat el 24 de juliol de 2021 a Santa Coloma de Queralt, a la Conca de Barberà. La major part de la serra de Miralles va quedar-ne afectada.

Inevitablement, l'estat de la recuperació de la vegetació després de l'incendi va ser motiu sobrevingut d'atenció. Arreu, els arbustos –llentiscle, arboç, marfull, aladern, càdec, argelaga, bufalaga tintòria, bruc d'hivern, lligabosc mediterrani, arítjol, rogeta, etc.– havien rebrotat, tot i que el major percentatge de nou recobriment del sòl l'aconseguia la rebrotada de les gramínies, en especial del llistó i del fenàs. A més, s'observava la naixença de plançons de pi blanc i de romaní

Bufalaga tintòria rebrotada i ja florida un any i mig després del foc.

seguint un patró de distribució agrupada, no pas a l'atzar, densos en algunes clapes i absents en d'altres.

La intensitat del foc no va ser uniforme; queden zones on molts pins van sobreviure, entre ells algunes pinasses. Actualment s'hi fan treballs de tala dels troncs de pi cremats, de benefici dubtós, que s'enretiren o bé es deixen tombats en feixes perpendiculars al pendent per frenar l'erosió. En qualsevol cas, el període més crític per l'erosió del sòl ja ha passat un any i mig després del foc, quan

les gramínies han crescut estimulades per la llum que ara arriba plenament a l'estrat herbaci.

Arribats al coll de ca la Llebre vam adonar-nos de la confusió a la cartografia entre els dos cims, el Grony de Miralles (866 m) a l'oest i l'Agulla Grossa (847 m) a l'est. Vam optar per anar a l'Agulla Grossa, de cresta esmolada i amb panoràmica també cap al costat est, tot i que alguns van aprofitar l'estona per pujar als dos. Un gran pàmpol –la fulla del cep– metàl·lic amb un centre on hi ha representada la cara de Jesús llueix al cim de l'Agulla Grossa, clavat a terra pel peciol i instal·lat fa anys pel Club Excursionista d'Igualada.

No vam seguir més enllà de la serra cap al castell de Queralt deixant-ho per una altra ocasió, i vam enfilem la tornada cap a Santa Maria de Miralles per pistes al voltant de les quals continuaven els treballs forestals. Durant la baixada es van observar ja fòssils de foraminífers (*Nummulites* sp., *Discocyclina* sp.), coralls i petxines, com en un tràiler de la pel·lícula de la tarda.

Des del nucli antic de Santa Margarida de Montbui ens vam dirigir al sud. Entre la població i el torrent de can Bernades el terreny és ple de *Discocyclina* sp., un foraminífer fòssil en forma de disc de 10-15 mm de diàmetre, molt fi i amb un petit mugró al centre. A més, les *Discocyclina* sp. arrossegades d'estrats situats a cotes superiors constitueixen el barret protector de petites dames *coiffées* als sediments recents de la vora del torrent. Des del torrent vam pujar de dret per l'obaga de la serra de Collbàs seguint el GR-172 i trepitjant el sostre d'un estrat de calcària coral·lina molt dur que cabussa al nord.

Al coll del dipòsit d'aigua, ja a la carena, apareixen els nummulits (*Nummulites* sp.), els coneguts foraminífers fòssils en forma de lentia. N'hi ha de dues mides, de 4-6 mm de diàmetre –els més nombrosos– i de 20-25 mm, que s'interpreten com a alternança de generacions de la mateixa espècie. Els nummulits hi són abundantíssims, n'hi ha moltíssims englobats a la calcària extraordinàriament nummulítica, com a farciment a la marga i moltíssims més alliberats per l'erosió. *Nummulites* i *Discocyclina* són macro-foraminífers, el grup de protozous proveïts d'un esquelet calcari dividit en

Agulla Grossa de Miralles.

Nummulites sp.

Discocyclusa sp.

cambres que té petits orificis d'on sorgeixen pseudopodis molt fins de citoplasma. Els foraminífers van ser molt abundosos als fons dels mars càlids durant l'Eocè; en queden als mars tropicals actuals, però lluny de l'expansió que havien aconseguit durant l'Eocè. Ambdós gèneres, *Nummulites* i *Discocyclusa*, estan extingits. A més dels nummulits, també vam trobar closques de mol·luscs, algunes petxines del gènere *Pecten*, i un cargol de grans proporcions que atribuïm a *Campanile*.

Regeneració de l'estrat herbaci de gramínies

L'ermita de la Mare de Déu de Collbàs és a més un bon mirador. La carena de la serra de Collbàs és un festival de nummulits que va *in crescendo* i té l'apoteosi al coll de les Llenties (o de les Llentilles). Acomplert l'objectiu, vam anar a trobar la pista que ens portés ja sense més parades des del coll de les Llenties a Santa Margarida de Montbui, i

de l'Eocè a l'Antropocè, abans no comencés la fosca.

Sense viatjar lluny ni buscar paisatges de postal, la sortida va ser esportiva i interessant per l'estímul a la investigació i a la interpretació que la natura ofereix arreu. ■

Delegació de la Garrotxa

Sortida Teixeda de Colltort

El dissabte 26 de novembre es va dur a terme una visita guiada a la teixeda de Colltort dins la finca de la casa pairal de Campderrich. Estava organitzada per la Delegació de la ICHN de la Garrotxa i va anar a càrrec de la doctora Antònia Caritat.

Hi varen participar setze persones que varen poder descobrir aquesta població de teixos, una de les més madures del parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. Es van comentar els treballs de localització dels nuclis de teix a la zona protegida. ■

Seminari sobre geoconservació en el Pirineu i Prepirineu Oriental de Catalunya. La conservació del patrimoni natural geològic a escala local

El 27 d'octubre passat, la delegació de la Garrotxa de la ICHN – Ripollès i el Centre per a la Sostenibilitat Territorial, amb el suport de la Diputació de Girona, va organitzar el Seminari sobre Geoconservació al Pirineu, a Can Trona (vall d'en Bas). Aquest seminari posa el focus sobre el patrimoni geològic que tenim proper i que cal preservar com un valor natural tan important com ho pot ser l'artístic i cultural. Visualitzar diferents treballs que s'estan realitzant a escala local en l'àmbit del Pirineu i el Prepirineu.

com preservar el caos granític de Cantallops davant l'amenaça d'infraestructures com la creació d'un parc edílic. També entre la recerca, conservació i divulgació es va parlar del nou mapa dels bufadors volcànics a partir d'un inventari elaborat per la gent local.

L'intercanvi d'informació en aquest tipus de seminari ens ajuda a millorar les accions que cada geòloga realitza en el seu territori i alhora establir una xarxa de complicitats. Així com detectar les mancances respecte al coneixement i la conservació del patrimoni geològic a escala local. ■

Es van presentar 7 ponències a l'entorn de la recerca i accions de conservació de la geologia. En l'àmbit de la recerca es van comentar les dades que es tenen del vulcanisme antic del Ripollès i la relació entre estètica i el patrimoni geològic a l'hora de conservar-lo per les generacions futures. Respecte a la conservació es va parlar de la geodiversitat de l'Espai Natural Protegit l'Alta Garrotxa, l'inventari de punts d'interès geològic del Parc Natural de les Capçaleres del Ter i del Freser, del Projecte Cuidafons a la Vall d'en Bas per enfortir la relació entre persones, aigua i geologia i

Mineralogistes de Catalunya. volum 14, núm. 4. Novembre de 2022, Grup Mineralògic Català. 125 pàgines.

Tanquem el cicle de sortides naturalistes 2022 amb una xerrada sobre rapinyaires nocturns

El 18 de novembre passat, la xerrada sobre el projecte **Creació d'una reserva de rapinyaires nocturns a la Plana de Vic** va posar punt i final al cicle d'activitats d'enguany. Un calendari d'activitats que va començar al març amb la conferència inaugural sobre els ocells del passeig del Ter i que ha permès que més de 600 persones gaudissin dels 20 esdeveniments organitzats, principalment tallers i sortides naturalistes.

La jornada de tancament es va poder seguir en directe tant presencialment com en línia, des del canal de **YouTube del Museu del Ter**. En aquests moments, la xerrada ja compta amb unes 300 visualitzacions. Els coordinadors del projecte: Jordi Baucells, Carles Martorell i Jordi Faus, van explicar els avenços fets durant aquest primer any, donant detalls de les mesures de conservació que s'han anat aplicant al sud de la plana de Vic per reforçar les poblacions de rapinyaires nocturns mitjançant el diàleg i l'entesa entre propietaris de diferents finques

d'interès. Un projecte que va ser guardonat per la Fundació Privada Girbau.

Aquesta edició del cicle «Descobreix els sistemes naturals» s'ha organitzat conjuntament pel Grup de Naturalistes d'Osona – ICHN, el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - UVic-UCC i el Museu del Ter – Ajuntament de Manlleu, seguint l'estructura dels darrers anys. Enguany, les principals novetats han estat la recuperació del Bioblitz Osona, que es va celebrar al canyissar de Tona, i l'organització d'un taller d'identificació i enregistraments dels sons de la natura. L'any vinent tornarem amb noves propostes! ■

Expliquem el projecte de creació d'una reserva de rapinyaires nocturns

El dissabte 5 de novembre, la Xarxa de Conservació de la Natura va organitzar una sortida amb l'objectiu de donar a conèixer el nostre projecte de creació d'una reserva per a Rapinyaires Nocturns al sud de la Plana de Vic.

A la sortida hi van assistir 20 persones de diferents associacions conservacionistes de Catalunya, així com, també, tècnics de l'Administració interessats a replicar la nostra experiència a altres indrets del territori.

Primer vam fer una sessió teòrica per explicar el context i l'estructura del projecte. Tot seguit, ens vam desplaçar

a unes finques que ja formen part de la reserva per tal d'observar quines accions s'hi han portat a terme per afavorir aquest grup d'ocells clau pels ecosistemes. ■

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Melrakki. Rere les petjades de la guineu àrtica

El 6 d'octubre passat es va celebrar, a la seu de l'IEC, la LXXXIV sessió de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura (SCFN) a càrrec de Marta Bretó. Era la que s'havia previst per inaugurar el curs 2022-2023, però finalment ho va fer la de la fotografia de natura a Iran per aprofitar l'estada aquí d'Alí Aliesslam.

Aquest estrany títol de «Melrakki» queda

explicat amb el subtítol de la xerrada: «Rere les petjades de la guineu àrtica». I efectivament, és l'espècie sobre la qual va girar tot: la guineu àrtica (*Vulpes lagopus*), en concret de la subespècie *V. l. fuliginosus* d'Islàndia, que presenta una tonalitat blavosa i que viu també a Groenlàndia i les illes Svalbard. Una altra peculiaritat és que, a diferència de les altres, el pelatge d'hivern no és blanc en un percentatge molt elevat d'exemplars.

Revista *Muntanya*, número 941, any 146, Centre Excursionista de Catalunya, desembre de 2022. 162 p.

Ecología i Evolució dels Papilionoidea del Paleàrtic occidental, tesi doctoral d'ALBERT MASÓ que evidencia la generació de noves espècies per duplicació cel·lular. Editorial Llibreria Universitària. El preu de venda és de 50 €, però els socis de la ICHN la podeu aconseguir amb un 30 % de descompte (35 €) escrivint a natura@albertmaso.com.

REBOLLAR M. C., REWITZER C. 2022. *Atlas de Minerales de España*. Editorial Prames. 384 pàgines

La veritat és que va ser una aproximació molt completa a la complexa realitat que viu aquest carnívor autòcton islandès: l'estat de la població, la persecució, els mites i llegendes, les recerques, les relacions amb l'espècie humana, el problema dels caçadors, les perspectives de conservació, etc.

Tots vam quedar perfectament informats perquè es nota que l'autora coneix i domina el tema; és més, l'apassiona! Tanmateix, no per això perd objectivitat.

Comentari a banda mereixen les nombroses imatges projectades, de gran qualitat, fruit de les seves nombroses visites a l'illa. Tot plegat ens va fer gaudir molt; ens va fer sentir com si ens trobéssim in situ. A continuació

s'obrí el torn de preguntes, que van ser moltes perquè tot plegat va despertar força interès i es va generar un col·loqui contestant totes les qüestions i aclarint tots els dubtes que es plantejaven. ■

La Marta amb cries de guineu àrtica jugant (Foto: Albert Masó)

El mariposario del bosque de Tolima. el hábitat de los Andes colombianos

El 13 d'octubre passat es va celebrar la LXXXV sessió de la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura, a la seu de l'IEC.

Va ser una sessió imprevista perquè vàrem voler aprofitar l'estada a casa nostra de dues de naturalistes colombianes: María Victoria Vila i Maribel Lozano.

María Victoria Vila va impartir la conferència «Mariposario del tolima, el hábitat de los Andes colombianos», en la qual explicà la història de la constitució d'aquest tros de natura dedicat a la seva conservació i a la divulgació general i en concret als grups d'escolars que el visiten, així com de les papallones endèmiques del país.

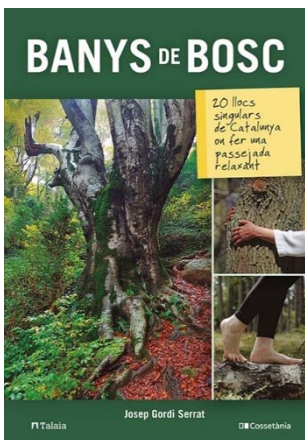
Per la seva part, Maribel Lozano va parlar d'«Una mirada a nuestros árboles y bosques desde el arte y la cultura». Ens explicà que cap cultura ha sigut indiferent als arbres, essent protagonistes de diversos aspectes de totes les civilitzacions, siguin mitològics, religiosos, etc. Així mateix, va exposar una proposta de sistema de classificació «taxonòmica natural», agrupant-los

en ornamentals, funcionals, alimentaris, terapèutics, etc., fins a una dotzena.

Amb les nombroses imatges projectades ens vam fer una idea completa de totes aquestes temàtiques tan desconegudes pel públic europeu. A continuació s'obrí el torn de preguntes, que van ser moltes perquè els temes va despertar força interès i es va generar un col·loqui contestant a totes les qüestions i aclarint tots els dubtes que es plantejaven. ■

Foto: Maribel Lozano (davant) i María Victoria Vila en plena sessió (Foto: Albert Masó)

JOSEP GORDI SERRAT. 2022. *Banyes de bosc. 20 llocs singulars de Catalunya on fer una passejada relaxant*. Cossetània edicions. 144 pàgines.

Activitats amb altres entitats

XIX Jornada CREAM-SCB-ICHN «Resiliència davant la crisi ambiental: adaptació o col·lapse»

El 30 de novembre passat es va celebrar la XIX jornada conjunta entre la nostra institució, el Centre de Recerca Ecològica i

Aplicacions Forestals (CREAF) i la Societat Catalana de Biologia (SCB). La inauguració va anar a càrrec de la presidenta la ICHN

Jordina Belmonte Soler (ICHN)

Joan Pino Vilalta (CREAF)

Marc Martí Renom (SCB)

Jordina Belmonte, el director del CREAMF Joan Pino i el president de la SCB Marc Martí-Renom.

El tema central de l'edició d'enguany va girar entorn del concepte de la «Resiliència» davant la crisi ambiental actual i com ens hi hem d'adaptar davant la possibilitat d'un

col·lapse dels sistemes naturals. Per tal de posar-hi llum, es va programar una sèrie de ponents de primer ordre que varen debatre diferents temàtiques entorn dels canvis que s'estan esdevenint en els sistemes naturals.

Les diferents ponències varen versar sobre la mateixa resiliència, els sòls, les plagues i sequeres, els incendis, els rius mediterranis, les reserves marines, la sobirania alimentària i resiliència de les ciutats, a més de les malalties zoonòtiques que poden esdevenir-se en el futur proper.

Al final de la jornada, i durant la taula rodona final, alguns dels temes que es van debatre van incidir sobre la conservació de la biodiversitat pel fet que els humans també som biodiversitat. O la necessitat d'una millor col·laboració entre els científics, i passar a l'acció per tal de fer entendre que el canvi a què ens enfrontem canviarà substancialment les nostres vides. ■

Representants als Espais Naturals

Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà

En la reunió telemàtica del 16 de desembre, el director del Parc Natural va exposar el pressupost per l'any 2023 i el pla d'actuacions que consta dels mateixos sis eixos que el de l'any passat. En el de la gestió preventiva, es vol augmentar la vigilància a les àrees protegides, com ara a les platges, i així evitar possibles incidències. Així mateix, també es vol millorar la col·laboració amb els cossos de vigilància de les diverses administracions. En el de la gestió activa, es continuarà amb els projectes de control de les espècies al·lòctones invasores en col·laboració amb la Diputació de Girona, posant especial atenció en el plomall de la pampa (*Cortaderia selloana*) i en la recuperació del sistema dunar mitjançant l'abalisament per estabilitzar la sorra. Finalment, es vol augmentar l'adquisició de llavors de producció ecològica pels conreus del Parc, i es continuarà amb les obres a l'edifici del Cortalet que tenen un cost elevat i no es poden dur a terme amb un sol exercici.

A l'eix del coneixement i de bases de dades, es continuarà amb el seguiment dels ungulats, de cinc espècies de flora singulars del Parc i el de la praderia de *Cymodocea nodosa* de la badia de Roses. D'altra banda, també es continuarà amb l'estudi de la tipologia dels visitants del Parc i l'afluència per sectors mitjançant càmeres. Dues espècies d'ocells, l'agró roig (*Ardea purpurea*) i el rasplet (*Porzana pusilla*) seran seguits mitjançant el sistema de GPS. A més, s'estudiarà el possible impacte a les Reserves Integrals de l'insecticida emprat pel control de mosquits, i es continuaran els seguiments de les pastures de la Reserva de Mornau.

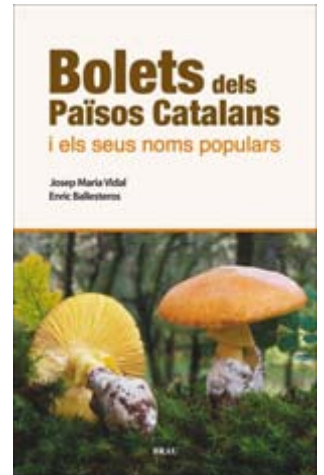
L'eix de la governança vol incorporar una brigada de manteniment de reforç, ja que hi ha molta feina endarrerida i, si és possible, recuperar la plaça de biòleg del Parc.

Finalment, en l'eix de difusió, es continuarà la digitalització dels estudis promoguts pel Parc Natural perquè siguin de fàcil consulta per a tothom, i es reeditarà el material divulgatiu ja existent.

La Junta va debatre i aprovar la reubicació de l'aparcament de la platja de can Comas a Castelló d'Empúries, que ara és a tocar de la platja, i això genera forts impactes al sistema dunar, i afavoreix les acampades il·legals, a banda del fet que incompleix les normatives de la llei de Costes i la del mateix Parc Natural. El camí es tancarà, i l'aparcament es farà un quilòmetre enrere de la platja. Al marge del camí d'accés s'hi plantaran tamarius, essent només permesa la circulació a peu o amb bicicleta.

Es debat el problema que cada estiu genera l'obertura artificial de la gola del Fluvià per permetre activitats lúdiques i turístiques (navegació), tan en les mateixes llanes com en els camps de conreu aigües amunt del rec Sirvent. L'obertura implica una davallada de nivell als estanys i, si el rec es tanca amb la comporta, inunda els camps, generant un conflicte amb el sector agrari. Es proposa sol·licitar al Departament d'Acció Climàtica estudis hidrològics per determinar la forma idònia de compatibilitzar els diferents interessos.

Finalment, la Junta es va posicionar sobre el parc eòlic marí Tramuntana que s'ha d'instal·lar a la badia de Roses. Amb l'absència dels representants de l'administració autonòmica i municipal, es va votar favorablement a donar suport a l'informe que ha redactat la plataforma contrària a aquest parc eòlic, on s'hi exposa la posició totalment contrària a un parc eòlic tant gran en una àrea marina de grans valors ecològics i de pesca. ■

JOSEP MARIA VIDAL I ENRIC BALLESTEROS. 2022. *Bolets dels Països Catalans i els seus noms populars*. 2a edició actualitzada. Editorial Brau. 512 pàgines.

MURRAY BOOKCHIN. 2022. *Ecología de la libertad*. Editorial Capitán Swing. 592 pàgines.

CARBALLIDO E., ENRICH M. 2022. *El Fonoll silvestre i marí. Propietats, cuina i remeis*. Editorial Farell. 127 pàgines.

Consell de Protecció de la Natura

L'onze de novembre de 2022 va tenir lloc la reunió del Plenari del Consell de Protecció de la Natura, la qual va començar amb una breu presentació dels nous **membres del Consell**. Tot seguit, el president informà que participa en el grup de treball que prepara els estatuts de l'Agència de la Natura, suggerint que caldria valorar si el Consell de Protecció de la Natura podria assumir provisionalment les funcions dels òrgans de participació de caire social i científic d'aquesta Agència. El secretari informà que la documentació històrica del Consell passarà a ser custodiada per l'Arxiu Nacional de Catalunya.

En aquesta reunió es van presentar i aprovar els informes elaborats d'ençà l'anterior reunió del Plenari: projectes d'infraestructures estratègiques de prevenció d'incendis forestals dels Perímetres de Protecció Prioritària de Serra de Pàndols i Cavalls, Berrús-La Fatarella-Riba-roja i Serra de Montsià; Pla Especial Urbanístic del Parc Territorial de Gallecs; pericial sobre el contencions relacionat amb el projecte municipal d'urbanitzar un sector de l'espai protegit Muntanyes de Begur; Pla de gestió del districte de con-

ca fluvial de Catalunya 2022-2027. Tots aquests informes es poden consultar al [web del Consell](#).

En aquesta reunió també s'informà de la iniciativa que es prepara entre el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i el Consell de Protecció de la Natura en relació amb la convocatòria d'un acte conjunt de caràcter tècnic sobre la implementació territorial de les noves instal·lacions d'energies alternatives, acte aquest que es preveu dur a terme el febrer del 2023. ■

112194 Serra de Montsià, font del Burgar

Comissió de Territori de Catalunya

En la reunió del 19 de desembre, durant la Comissió de Territori de Catalunya es va presentar el document de criteris urbanístics i paisatgístics que ha de guiar la implantació de les plantes solars fotovoltaïques en el sòl no urbanitzable, document que properament serà accessible al web del Departament de Territori.

També es va aprovar la modificació del Pla director urbanístic de l'activitat minera al Bages per tal d'habilitar una zona per a dipòsit temporal de sal, atès que encara no ha entrat en servei el col·lector de salmores que hauria de permetre evacuar aquest material de rebuig al mar. El canvi en aquest pla també permetrà la instal·lació de plaques fotovoltaïques a les instal·lacions mineres.

A l'hora de tractar de l'aprovació inicial del Pla director urbanístic de la terminal logística intermodal del Port de Barcelona, a més del sector de l'àmbit portuari on s'ha d'establir la terminal logística intermodal, inclou tres petits sectors a l'altra banda del riu Llobregat. Aquests sectors, que no tenen cap relació física ni funcional amb l'activitat portuària, es qualifiquen com a espais lliures. Atès que això sembla més un estratagema per treure de l'àmbit portuari les zones verdes previstes a la normativa, el representant de l'IEC en aquesta comissió, i en consonància amb l'informe que amb anterioritat ja havia emès el CPN, va votar en contra de l'aprovació inicial d'aquest pla, tot i que acabà rebent el vot favorable de la resta de membres de la comissió. ■

Guia del Cielo 2023. Editorial: Cuadernos Procivil. Pàgines: 64

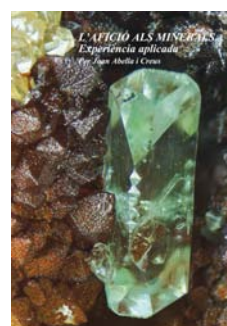
Novetats editorials

L'afició als minerals, experiència aplicada

Ser aficionat als minerals és un valor que sens dubte nodreix materialment i espiritualment a la persona, però en un entorn social altament tecnificat, i amb un enorme accés a la informació entremesclada, l'apassionat també necessita un oasi on saciar les seves inquietuds.

Ha estat la meua missió, escriure un llibre dirigit tant a persones experimentades com a nous aficionats que, des de l'aplicabilitat de la meua experiència, permet

augmentar l'aprenentatge i el coneixement sobre el tema.

El llibre no és un tractat, manual o guia versat en mineralogia o minerals. És una recopilació de consells, suggeriments, advertències, recomanacions i precisions, basats en la meua experiència de més de quaranta anys com a aficionat als minerals, estructurats de manera que puguin ser aplicats en cada moment i sempre explicant el «per què» de cada entrada. És

(Continua)

quan es coneix el «per què» que s'adquireix l'experiència que habilita i brinda seguretat a l'hora de prendre les millors decisions.

Autor: Joan Abella i Creus. Any de publicació 2022. Enquadernació fresada amb tapa blanda impresa i laminat amb acabat brillant.

Format 15 x 21 cm. 136 pàgines. Llengua catalana.

El llibre no es trobarà a les llibreries, si hi esteu interessats, contacteu amb l'autor: joanabella@mineralsabella.cat ■

Human-Wildlife Conflict Management

Arriba la segona edició d'una guia que ens pot ajudar a entendre i resoldre un ampli ventall de conflictes entre els humans i la fauna salvatge.

Aquesta darrera edició del *Human-Wildlife Conflict Management* amplia el coneixement i comprensió del factor humà, com a part important a l'hora de resoldre conflictes, a més de l'ampliació dels conceptes de biologia i ecologia. Tot plegat, proporciona als professionals que ja treballen amb fauna salvatge, gestors d'espais naturals i estudiants d'estratègies per resoldre conflictes, i el que és tant o més important: com anticipar-se a aquests conflictes abans no apareguin.

El llibre cobreix exemples d'un bon nombre d'espècies amb les quals es pot donar el

conflicte, a banda d'explorar les interaccions negatives que poden afectar la vida salvatge fruit de la introducció d'espècies forànies.

Alhora, també s'hi tracten d'altres grups que poden esdevenir invasors com les plantes, invertebrats i peixos, els quals poden afectar greument els ecosistemes.

Algun dels temes que es tracten al llarg de les seves pàgines són: individus, població, nivells d'afectació en els ecosistemes, tècniques d'enquesta, mètodes de maneig, dimensió humana, afectacions econòmiques o estratègies de gestió dels danys. A més d'incloure un bon nombre d'exemples reals.

Així doncs, una guia que ens pot ajudar a millorar les relacions entre els humans i el seu entorn, i tractar els conflictes o reticències davant la presència de fauna salvatge. ■

Entoloma

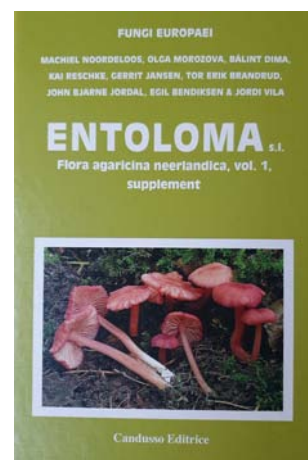
Monografia sobre el gènere *Entoloma*. Autors: BÁLINT DIMA, EGIL BENDIKSEN, GERRIT JANSEN, JOHN BJARNE JORDAL, JORDI VILA, KAI RESCHKE, MACHIEL E NOORDELOOS, OLGA MOROZOVA, TOR ERIK BRANDRUD.

És la primera monografia del gènere que té en compte els caràcters clàssics juntament amb els genètics, en gairebé totes les espècies tractades. El llibre és escrit en anglès, italià i neerlandès (la nació del director). Té

967 pàgines, amb 210 espècies fotografiades en color i moltes micrografies, i dibuixos dels caràcters microscòpics.

Serà sens dubte un llibre de referència per tractar aquest gènere tan difícil, i també perquè conté moltes dades i figures de material català i deixa molt bé la micologia catalana.

Publicat per **Candusso Editrice**. El colofó és del 30 de setembre de 2022.

Monografia sobre el gènere *Entoloma*. Autors: BÁLINT DIMA, EGIL BENDIKSEN, GERRIT JANSEN, JOHN BJARNE JORDAL, JORDI VILA, KAI RESCHKE, MACHIEL E. NOORDELOOS, OLGA MOROZOVA, TOR ERIK BRANDRUD.

Recull de legislació

Catalunya

RESOLUCIÓ ACC/3775/2022, de 29 de novembre, per la qual s'aprova el **Pla de prevenció d'incendis forestals (PIPF) del Parc Natural de la Serra de Montsant**. DOGC núm. 8807 de 5 de desembre de 2022.

RESOLUCIÓ ACC/3810/2022, d'1 de desembre, per la qual s'aprova la revisió anual, per a l'any 2023, del nombre màxim d'**immersions amb escafandre autònom a l'àrea protegida de les illes Medes**. DOGC núm. 8809 de 9 de desembre de 2022.

Illes Balears

Decret 49/2022 de 5 de desembre pel qual s'aprova el **Pla de Gestió Natura 2000 Costa Oest d'Eivissa**. BOIB núm 161 de 12 de desembre de 2022.

País Valencià

DECRET 197/2022, de 18 de novembre, del Consell, pel qual es declara com a zona especial de conservació (ZEC) el lloc d'importància comunitària (LIC) **Penya-segats de la Marina**, i s'aprova la **norma de gestió de la ZEC i de la ZEPA Penya-segats de la Marina**, i es modifiquen els límits de tots dos espais. DOGV núm. 9479 de 28 de novembre de 2022.

LLEI 6/2022, de 5 de desembre, de la Generalitat, del **canvi climàtic i la transició ecològica** de la Comunitat Valenciana. DOGV núm. 9486 de 9 de desembre de 2022.■

Vols rebre el NOTÍCIES més aviat, en color i amb enllaços als documents anunciats?

Contacta amb la Secretaria de la Institució (ichn@iec.cat) i demana la versió en format pdf!

Les xarxes socials de la ICHN

Seguiu les novetats relacionades amb les activitats de la ICHN a:

Twitter:
[@ICHN_IEC](https://twitter.com/ICHN_IEC)

Facebook:
[@instituciocatalana.dhistorianatural](https://www.facebook.com/instituciocatalana.dhistorianatural)

Instagram:
https://www.instagram.com/ichn_oficial/

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural**

fundada el 1899

ICHN

**Institució Catalana
d'Història Natural**

Filial de l'Institut d'Estudis Catalans

Redacció: ICHN
C. del Carme, 47
08001 Barcelona
Tel. 933 248 582
Fax: 932 701 180
A/e: ichn@iec.cat

A/I: <http://ichn.iec.cat>

Imprimeix: IMPREMTA BADIA, SL
ISSN: 2339-5672
Maqueta: Albert Beltran
Dipòsit Legal: B.39829-1995

Grup de treball Societat Catalana de Fotògrafs de Natura

Dissabte 4 de febrer de 2023, a les 12.30 h, a Can Muxach (Brunyola), Montphoto, en col·laboració amb la Societat Catalana de Fotògrafs de Natura, celebrarà una trobada, que serà la LXXXVI sessió de la SCFN.

El mateix dia, a les 9.30 h, es farà una *passejada des del Parc de Sant Salvador* de Santa Coloma de Farners. Cal inscripció prèvia, escrivint a paco.membrives@gmail.com o a natura@albertmaso.com

Han col·laborat en la redacció d'aquest NOTÍCIES:

Jordi Badia, Antònia Caritat, Jordi Corbera, Josep Germain, Xavier Llimona, Josep Mas, Albert Masó, Gabriel Mercadal, Xavier Oliver, Llorenç Planagumà, Ferran Sayol, Xavier Soler, Florenci Vallès, Lluís Vilar, i Marc Vilella.